

Vandring på sjukhusområdet i Säter, Skönviksområdet.

Idag guidade Mats Hedin 45 seniorer från SPF Tuna-Säter runt på området där han tidigare haft sin arbetsplats. Mats började med att berätta om när de första patienterna kom till mentalsjukhuset 1912, på den smalspåriga järnvägen som fanns där då. Patienterna kom från ett stort upptagningsområde och många blev kvar på sjukhuset under hela sin livstid. På kyrkogården som finns på området är cirka 800 av patienterna begravda.

Säters hospital som det hette från början bestod av 37 byggnader och kunde nästan betraktas som en stad i staden. Det mesta som behövdes fanns inom sjukhusområdet. Området som sträcker sig bort mot nuvarande golfbanan var tidigare trädgårdsodlingar, som en del av de intagna skötte om tillsammans med sina vårdare. Andra fick knappt röra sig utomhus.

En av byggnaderna är Fasta paviljongen, som står kvar än idag om än i ett uselt skick. Där inhystes de farligaste patienterna. Mats berättade om Lars-Inge Svartenbrandt och om Thuneman som båda varit intagna där. När verksamheten lades ner 1989 tänkte Säters kommun att Fasta paviljongen skulle bli ett museum, men efter en brand i byggnaden stoppades det.

Det byggdes även två avdelningar där de oroligaste blev inhysta, en manlig och en kvinnlig avdelning som kallades "Stormen". För övrigt var det från början en strikt linje mellan de manliga och kvinnliga patienterna, som inte fick överskridas, inte ens av personalen.

I början av sjukhusets historia fanns inga mediciner för de som då kallades sinnessvaga eller sinnessjuka. I stället användes andra metoder bland annat varma bad och lobotomi. Idag låter det väldigt grymt, men många som kom till sjukhuset räddades säkert från långt värre öden.

Numera är flera byggnader borta och området är privatägt. Inom området finns idag bland annat Säters vårdcentral, Skönvikshallen och ett mentalvårdsmuseum.

Tack till Mats Hedin som tog oss med på en intressant vandring denna fina höstdag!

Text Birgitta Thurin

Foto Gunnar Olsson

Bild 7916 Mats Hedin berättar om odlingarna som fanns ner mot sjön.

Bild 7918 Vid kyrkogården.

Bild 7922 Rast vid fotbollsplanen.

Mats Hedin berättar om fasta paviljongen och om Lars- Inge Svartenbrandt och Thuneman som bott här.